

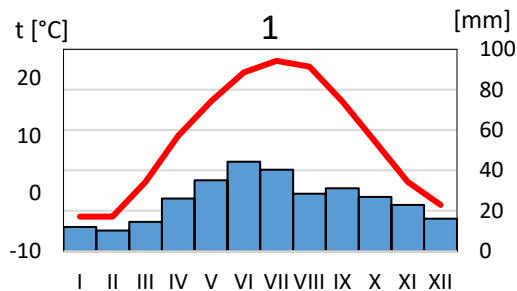
6. W każdym zdaniu przekreśl odpowiednie wyrażenie aby zdanie było prawdziwe. (4 pkt)

- A) W krajach *śródmornomorskich/wschodnioeuropejskich* w strukturze upraw dominują owoce cytrusowe, winorośl, drzewa oliwne i ryż, mniejsze znaczenie ma natomiast hodowla bydła.
- B) Krajem o największej produkcji buraków cukrowych jest *Ukraina/Francja*.
- C) Ze względu na korzystne warunki do rozwoju rolnictwa m.in. żyzne gleby, *Wyżyna Lubelska/Nizina-Podlaska* słynie z produkcji pszenicy.
- D) Nizina Padańska oraz wschodnia część Rumunii to obszary z przewagą upraw *żyta/kukurydzy*.

7. Na podstawie poniższej tabeli, która zawiera dane klimatyczne dla Dublina i Ługańska oraz korzystając z klimatogramów, wykonaj polecenia. (6 pkt)

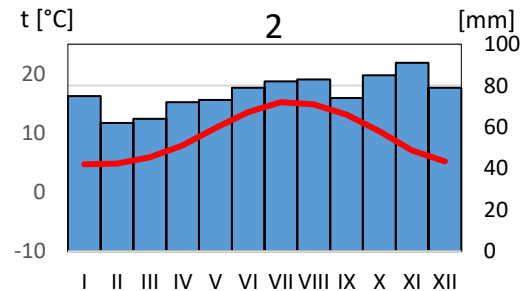
Miasto	Państwo		I	II	III	IV	V	IV	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Dublin	Irlandia	t [°C]	4,7	4,8	5,9	7,9	10,8	13,5	15,2	14,8	13,1	10,3	7,0	5,2
		o [mm]	75	62	64	72	73	79	82	83	74	85	91	79
Ługańsk	Ukraina	t [°C]	- 4	- 4	2	10	16	21	23	22	16	9	2	- 2
		o [mm]	12,0	10,2	14,5	26,1	35,1	44,4	40,3	28,5	31,2	26,9	22,9	16,1

- A. Przyporządkuj miastom w tabeli państwo, spośród podanych, do którego należą: *Ukraina, Irlandia*.
- B. Oblicz roczną amplitudę temperatury powietrza w Ługańsku. Odpowiedź: **27 °C**
- C. Oblicz średnią temperaturę powietrza w trzech miesiącach zimowych (grudzień, styczeń, luty) w Ługańsku. Odpowiedź: **-3,3 °C**
- D. Oblicz średnią sumę opadów w Dublinie w trzech miesiącach letnich (czerwiec, lipiec, sierpień). Odpowiedź: **81,3 mm**
- E. Przyporządkuj klimatogram do miasta wpisując pod każdym z nich nazwę miasta.
- F. Pod każdym klimatogramem wpisz typ klimatu spośród podanych: *umiarkowany ciepły kontynentalny, umiarkowany ciepły morski*.

Ługańsk

umiarkowany ciepły kontynentalny

Dublin

umiarkowany ciepły morski

8. W Lizbonie (38°N, 9°W) jest godzina 10:00 czasu słonecznego. Oblicz, która godzina tego samego czasu będzie w Bukareszcie (44°N, 26°E). (3 pkt)

Zapisz obliczenia

$$9^\circ + 26^\circ = 35^\circ \quad x = \frac{35^\circ \cdot 4 \text{ min}}{1^\circ} = 140 \text{ min} = 2 \text{ godziny } 20 \text{ minut } 1 \text{ pkt za obliczenie różnicy czasu}$$

$$1^\circ - 4 \text{ min}$$

$$35^\circ - x \quad 10:00 + 2:20 = 12:20 \text{ 1 pkt za podanie odpowiedzi}$$

1 pkt za ułożenie proporcji

9. U szereguj stolice państw europejskich, zaczynając od tego położonego najbardziej na zachód do położonego najbardziej na wschód. (3 pkt)

Kopenhaga, Reykjavik, Berno, Ryga, Budapeszt, Londyn

Reykjavik, Londyn, Berno, Kopenhaga, Budapeszt, Ryga

10. Do podanych terytoriów dopisz państwo, do którego należą. (4 pkt)

Wyspa Niedźwiedzia, Jan Mayen – *Norwegia (1p)*

Cyklady, Rodos – *Grecja (1p)*

Capri, Sardynia – *Włochy (1p)*

Wyspa Man, Gibraltar – *Wielka Brytania (1p)/ Anglia (0,5)*

11. Na podstawie opisu struktury produkcji energii elektrycznej dopisz nazwę państwa europejskiego, którego dotyczy opis. Następnie wskaż z mapy konturowej cyfrę, którą oznaczono to państwo. Dwa państwa zostały zaznaczone dodatkowo i nie pasują do żadnego z opisów. (10 pkt)

A) W tym kraju za niemal połowę produkcji energii odpowiadają elektrownie wiatrowe.

Państwo: **Dania** Numer: **5**

B) Prawie 90% produkcji energii pochodzi elektrowni wodnych, wykorzystujących duże spadki rzek.

Państwo: **Norwegia** Numer: **1**

C) W tym kraju energia wytwarzana jest głównie w elektrowniach ciepłych z węgla brunatnego.

Państwo: **Polska** Numer: **4**

D) Duże znaczenie w produkcji energii mają elektrownie geotermalne wykorzystujące ciepło z wnętrza Ziemi.

Państwo: **Islandia** Numer: **6**

E) Większość energii elektrycznej produkowana jest w elektrowniach jądrowych.

Państwo: **Francja** Numer: **3**

12. Na fotografiach przedstawiono znane obiekty turystyczne z różnych krajów europejskich. Rozpoznaj je i napisz nazwę miasta, w którym się znajdują. (6 pkt)

Mediolan

Paryż

Budapeszt

Sigüenza

Gdańsk

Kolonia

13. Uzupełnij tabelę, wpisując w puste komórki nazwę właściwego czynnika lub procesu tak, aby powstał układ przyczynowo – skutkowy. W pierwszym wierszu podano przykład jak uzupełnić pozostałe wiersze. (4 pkt)

czynnik	proces	forma
lodowiec	erozja	dolina U-kształtna
rzeka (1p) / woda (0,5p)	akumulacja	delta
morze (1p) / woda (0,5p)	abrazja	klif
wiatr	akumulacja	pustynia
rzeka	erozja	dolina V-kształtna

14. Jest w Rumunii kilka takich miejsc, w których kamienie „żyją”, rosną, a nawet przemieszczają się. Naukowcy twierdzą, że przyrost wynosi kilka centymetrów co tysiąc lat, a wszystko dlatego, że są one rodzajem konkretii. Zbudowane są z warstw skały osadowej, które podczas opadów deszczu wchodzą w reakcję z wodą, po czym następuje stopniowe narastanie minerałów, wskutek tego kamienie „pęcznieją”. Mieszkańcy lokalnych wsi mają do kamieni bardzo pozytywny stosunek i ozdabiają nimi ogródki wierząc, że przyniosą im szczęście. Aby zobaczyć te ciekawe formacje geologiczne można udać się na przykład w okolice miasteczka Costești. (3 pkt)

Jak nazywają się kamienie, o których jest mowa w tekście?

- A) trachity B) bazalty C) **trawanty** D) granity

Z jakiej skały zbudowane są te kamienie?

- A) **piaskowiec** B) wapień C) tuf wulkaniczny D) marmur

Gdzie jeszcze występują te formacje skalne?

- A) Masyw Centralny B) **Wyżyna Transylwańska** C) Nizina Węgierska D) Dolomity

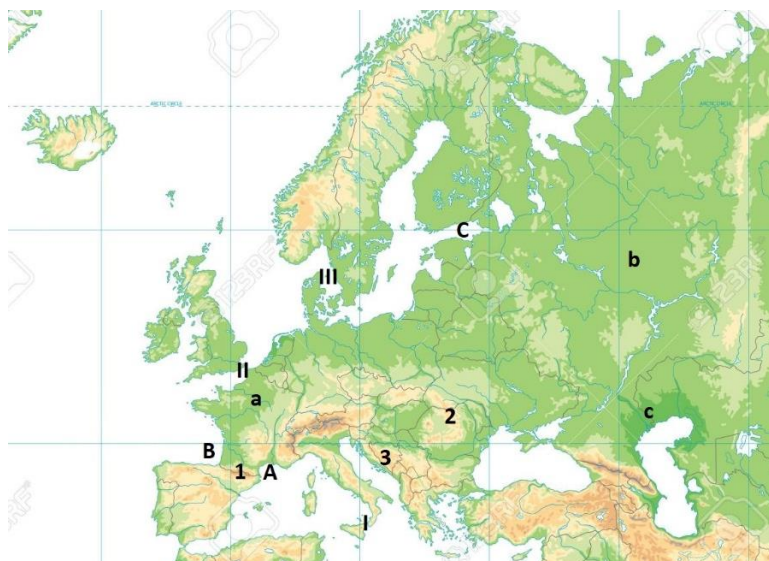
15. Do podanych sformułowań dotyczących Europy dopisz poprawną nazwę. (15 pkt)

- A) Trzy największe miasta: **Moskwa, Londyn, Stambuł lub Moskwa, Paryż, Londyn (3p)**
 B) Góry stanowiące wschodnią granicę Europy: **Ural (1p)**
 C) Ocean oblewający Europę od północy: **Arktyczny (1p)**
 D) Pojezierze z największą ilością jezior: **Fińskie (1p)**
 E) Najbardziej na południe wysunięty punkt: **Przylądek Marroqui (1p)**
 F) Największa wyspa: **Wielka Brytania (1p)** J) Najmniejsze państwo: **Watykan (1p)**
 G) Największy półwysep: **Skandynawski (1p)** K) Najdłuższa rzeka: **Wołga (1p)**
 H) Najniższy punkt: **Nizina Nadkaspjska (1p)** L) Najwyższy szczyt: **Mont Blanc (1p)**
 I) Największy łańcuch górski: **Alpy (1p)** Ł) Największe jezioro: **Ładoga (1p)**

16. Spośród wymienionych atrakcji turystycznych podkreśl te, które możesz zobaczyć w Rumunii. (6 pkt)

- Stare miasto Sighișoary wpisane na listę UNESCO Hradczany Trasa transfogaraska
Drewniane cerkwie w regionie Marmarosz skalne miasto Adršpach Pałac Buckingham
 zamek Neuschwanstein Pałac Peles nieopodal Braszowa katedra Notre-Dame
Zamek w Hunedoarze Wąwóz El Tajo w Rondzie Zamek Draculi w Branie

17. Rozpoznaj obiekty geograficzne przedstawione na poniższej mapie. Wpisz w odpowiednie miejsca ich nazwy. (12 pkt)

- Góry: 1. **Pireneje**
 2. **Karpaty** 3. **Dynarskie**
 Zatoki: A. **Lwia**
 B. **Biskajska** C. **Fińska**
 Niziny: a. **Francuska**
 b. **Wschodnio-europejska** c. **Nadkaspjska**
 Cieśniny: I. **Mesyńska**
 II. **Kaletańska** III. **Kattegat**